

بررسی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت  
اینترنشنال ترکیه برای ساخت نیروگاه در ایران  
و ضرورت بازنگری در آن  
(ویرایش اول)

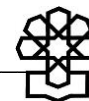
معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی  
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰  
شماره مسلسل: ۱۴۹۸۱  
شهریورماه ۱۳۹۵

## به نام خدا

### فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۴	۱. سابقه فعالیت شرکت یونیت اینترنشنال
۶	۲. بررسی جنبه‌های اقتصادی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال
۶	۱-۲. ضرورت برگزاری مناقصه برای واگذاری این پروژه
۷	۲-۲. اعطای تضمین ویژه پرداخت پول برق در دوره خرید تضمینی
۸	۲-۳. دوره طولانی‌تر خرید تضمینی برق
۸	۲-۴. قیمت پایین‌تر خرید تضمینی برق
۹	۲-۵. ابهام در نرخ تسعیر ارز
۱۰	۲-۶. تأثیر این قرارداد بر اقتصاد صنعت برق
۱۱	۲-۷. ابهام در اعطای مجوز صادرات برق به شرکت یونیت اینترنشنال و قیمت گاز تحویلی آن
۱۳	۳. بررسی جنبه‌های فنی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال
۱۳	۱-۳. وضعیت استفاده از توانمندی فنی داخلی
۱۴	۲-۳. وضعیت انتقال فناوری
۱۵	۳-۳. میزان اولویت انعقاد این نوع قرارداد برای افزایش بازده نیروگاه‌های کشور
۱۶	۴. بررسی جنبه‌های حقوقی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال
۱۶	۱-۴. اهمیت استفاده از مشاوران حقوقی خبره در انعقاد قرارداد
۱۶	۲-۴. ابهام در مراعات قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم
۱۷	۳-۴. موقعیت انحصاری شرکت یونیت اینترنشنال
۱۸	۵. فرصت‌های بازار سرمایه برای تأمین مالی ساخت نیروگاه در کشور
۱۹	جمع‌بندی و پیشنهاد
۲۱	منابع و مأخذ



## بررسی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه برای ساخت نیروگاه در ایران و ضرورت بازنگری در آن (ویرایش اول)

### چکیده

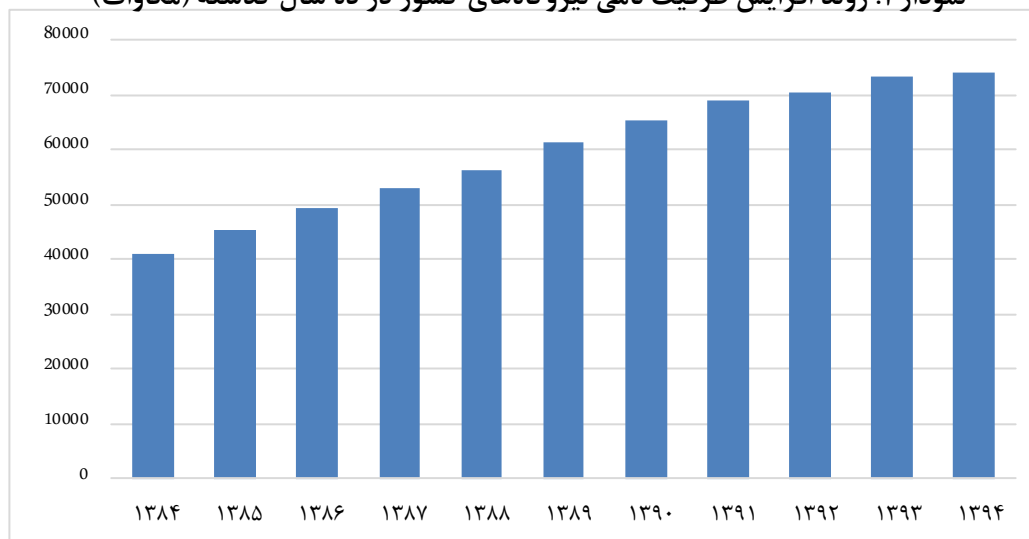
براساس برآوردهای وزارت نیرو، برای تأمین تقاضای برق در طول برنامه پنج‌ساله ششم توسعه لازم است به‌طور متوسط سالیانه ۵۲۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید برق کشور افزوده شود. این درحالی است که ضعف اقتصاد صنعت برق و ناتوانی در جذب منابع باعث شده است سرمایه‌گذاری برای احداث نیروگاه در کشور در سال‌های اخیر کاهش داشته و تحقق اهداف با مشکل مواجه شود. وزارت نیرو برای تحقق این اهداف به جذب سرمایه‌های خارجی روی آورده است که به شرط رعایت الزامات و ملاحظات آن، می‌تواند گامی روبه‌جلو و مؤثر در تأمین برق کشور باشد. در این راستا وزارت نیرو در حال نهایی کردن قرارداد احداث نزدیک به ۵۰۰۰ مگاوات نیروگاه جدید با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه است، قراردادی که رعایت الزامات و ملاحظات سرمایه‌گذاری خارجی در آن ضروری به‌شمار می‌رود.

با توجه به ظرفیت بالای نیروگاهی در این قرارداد و تعهدات قابل توجه دولت ایران در آن، ضروری است در انعقاد قرارداد مذکور تجدید نظر صورت گیرد و این پروژه بزرگ با برگزاری مناقصه عادلانه و شفاف و در فضای رقابتی واگذار شود تا حداقل هزینه را برای دولت داشته و از هدررفت منابع ملی جلوگیری شود. همچنین با توجه به تجربه کم شرکت یونیت اینترنشنال در مالکیت و تأسیس نیروگاه، بررسی دقیق ظرفیت‌ها و توانمندی‌ها و در صورت لزوم بازنگری در احراز صلاحیت آن ضروری است. اعمال تبعیض بین شرکت‌های داخلی و شرکت یونیت اینترنشنال با اعطای تضمین وزارت امور اقتصادی و دارایی برای پرداخت هزینه خرید برق به این شرکت، احتمال اعطای مجوز صادرات برق و موقعیت انحصاری ناشی از آن، ابهام در تعیین سازوکار انتقال فناوری در قرارداد، عدم شفافیت در نحوه اجرای قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم و برخی ابهام‌ها درباره جنبه‌های حقوقی موارد دیگری هستند که ضرورت بررسی دقیق این همکاری و مفاد قرارداد و در صورت لزوم بازنگری و جهت‌دهی آن به سمت اصول اقتصاد مقاومتی را دو چندان می‌کند.

## مقدمه

برق زیرساختی حیاتی به‌شمار می‌رود که تأمین پایدار و درونزای آن اهمیت بسیار بالایی در رفاه عمومی جامعه و توسعه صنعتی و اجتماعی کشور دارد. مراجعه به آمارها نشان می‌دهد که میزان تقاضای برق کشور تاکنون روند افزایشی داشته است، به نحوی که حداکثر نیاز (پیک) مصرف برق کشور به صورت میانگین در ده سال گذشته سالیانه ۴/۵ درصد رشد داشته و در سال گذشته به ۵۰۱۷۷ مگاوات رسید.<sup>۱</sup> به موازات این افزایش مصرف، میزان ظرفیت تولید برق کشور نیز به صورت میانگین سالیانه ۶/۱ درصد رشد داشته و به ۷۴۱۰۳ مگاوات در سال ۱۳۹۴ رسید.<sup>۲</sup> براساس آمار اداره اطلاعات انرژی آمریکا،<sup>۳</sup> ایران در سال ۲۰۱۲ از نظر میزان ظرفیت تولید برق رتبه اول در منطقه و رتبه چهاردهم را در جهان داشته است.<sup>۴</sup> با این وجود، توسعه نیروگاه‌های کشور در سال‌های اخیر متناسب با نیاز نبوده و علیرغم اینکه قرار بود در طول سال‌های برنامه پنجم توسعه به ظرفیت تولید برق کشور ۲۵۰۰۰ مگاوات اضافه شود ولی بخش قابل توجهی از این میزان محقق نشده است. ظرفیت نیروگاهی افزوده شده در سال ۱۳۹۴ معادل ۹۴۱ مگاوات و نشان‌دهنده رشد ۱/۳ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۳ است که رقم بسیار پایینی به‌شمار می‌رود. براساس برآوردهای وزارت نیرو در برنامه ششم توسعه مقرر گردیده است ۲۶۰۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید برق کشور افزوده شود که نیاز به افزایش میانگین سالیانه ۵۲۰۰ مگاوات را نشان می‌دهد.<sup>۵</sup>

نمودار ۱. روند افزایش ظرفیت نامی نیروگاه‌های کشور در ده سال گذشته (مگاوات)



۱. وزارت نیرو، شرکت توانیر، آمار تفصیلی صنعت برق کشور.  
 ۲. همان.

3. U.S. Energy Information Administration (EIA)

۴. ارائه شده در سایت اداره اطلاعات انرژی آمریکا به آدرس [eia.gov](http://eia.gov)

۵. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، سند برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹).



طبق تبصره «۱» بند «ب» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، وزارت نیرو نمی‌تواند بیش از ۲۰ درصد ارزش فعالیت‌ها در بازار نیروگاهی کشور را در اختیار داشته باشد و بنابراین برای تأمین ظرفیت مورد نیاز، لازم است از ظرفیت بخش غیردولتی استفاده کند که به این منظور مشوق‌هایی را برای سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی در نظر گرفته است. با این وجود به دلیل ضعف اقتصاد صنعت برق و ناتوانی وزارت نیرو در تأمین منابع مالی، این وزارتخانه نتوانسته است تعهدات خود را نسبت به سرمایه‌گذاران داخلی به ویژه در سال‌های اخیر انجام دهد و افزایش ظرفیت با استفاده از سرمایه‌گذاری داخلی با چالش مواجه شده است.

وزارت نیرو در رویکرد اخیر خود به منظور تأمین اهداف مدنظر، توجه خود را به جذب سرمایه‌گذاری خارجی برای افزایش ظرفیت نیروگاهی کشور معطوف کرده است. در این شیوه سرمایه‌گذاری، موضوع اصلی، تأمین منابع مالی با منشأ خارجی است که می‌تواند توسط بخش غیردولتی داخلی و یا خارجی صورت پذیرد. تاکنون در برخی نیروگاه‌های داخلی مانند نیروگاه جنوب اصفهان تأمین مالی از منابع خارجی توسط بخش داخلی صورت پذیرفته است. جذب سرمایه‌گذاری خارجی می‌تواند گامی روبه‌جلو و مؤثری در تأمین نیاز برق کشور باشد به شرط اینکه الزامات و ملاحظات آن از جوانب مختلف بررسی و رعایت شود.

در راستای این رویکرد، وزارت نیرو تفاهنامه‌ای را با شرکت «یونیت اینترنشنال»<sup>۱</sup> ترکیه برای احداث نزدیک به ۵۰۰۰ مگاوات نیروگاه سیکل ترکیبی با راندمان ۵۸ درصد امضا کرده و در حال نهایی کردن قرارداد آن است. این قرارداد از نوع ساخت، مالکیت و بهره‌برداری<sup>۲</sup> (BOO) است که در آن قرار است برق تولیدی این شرکت به مدت ۶ سال در قالب هزینه تبدیل انرژی به صورت تضمینی خریداری شود و پس از آن، برای فروش در بازار آزاد عرضه خواهد شد. درحالی که سرمایه‌گذاری خارجی در جهت توسعه صنعت برق کشور امری مطلوب است اما الزاماتی در ابعاد مختلف اقتصادی، فنی و حقوقی وجود دارد که در این سرمایه‌گذاری‌ها باید مورد توجه قرار گیرد.

به‌منظور بررسی این تفاهنامه جلسه‌ای در تاریخ سه‌شنبه ۱۳۹۵/۴/۱۸ در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با حضور مسئولان وزارت نیرو (شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی)، نمایندگان بخش خصوصی و کارشناسان حوزه انرژی کشور برگزار و درباره ابعاد مختلف این همکاری بحث و تبادل نظر گردید.

به‌منظور بررسی ابعاد همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه در ادامه ابتدا به سابقه این شرکت پرداخته می‌شود و سپس این همکاری از جنبه‌های اقتصادی، فنی و حقوقی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

---

1. Unit International  
2. Build, Own and Operate (Boo)

## ۱. سابقه فعالیت شرکت یونیت اینترنشنال

همان‌طوری که پیش‌تر بیان شد، در همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه قرار است احداث نزدیک به ۵۰۰۰ مگاوات نیروگاه جدید به ارزش ۳ میلیارد دلار به این شرکت واگذار شود که حدود ۸ درصد ظرفیت فعلی نیروگاه‌های حرارتی کشور است و یکی از بزرگ‌ترین پروژه‌های واگذار شده به بخش خصوصی به صورت یکجا در تاریخ صنعت نیروگاهی جهان به شمار می‌رود. به موجب این همکاری در دوره ۶ ساله خرید برق تولیدی را دولت تضمین کرده و سالیانه حدود ۲۴۰۰ میلیارد تومان<sup>۱</sup> هزینه تبدیل انرژی گاز به برق به این شرکت پرداخت می‌کند. پس از این دوره نیز این شرکت می‌تواند گاز را تحویل گرفته و به برق تبدیل کند و برق تولیدی خود را در بازار آزاد به فروش برساند. با توجه به حضور گسترده و طولانی مدت شرکت یونیت اینترنشنال در بازار برق کشور و تعهدات قابل توجه دولت نسبت به آن (از جمله تضمین پرداخت نزدیک به ۱۵ هزار میلیارد تومان (بر پایه سال ۱۳۹۴) هزینه تبدیل انرژی در دوره خرید تضمینی) به موجب این قرارداد، صلاحیت و سابقه این شرکت اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند.

بر اساس اطلاعات سایت رسمی شرکت یونیت اینترنشنال<sup>۲</sup>، این شرکت در سال ۱۹۷۴ در بلژیک تأسیس شده است و مدیرعامل آن (اونال آیسال)<sup>۳</sup> یک تاجر ترکیه‌ای است و در حوزه‌های مختلفی از جمله نیروگاه‌های حرارتی، انرژی‌های نو، تجارت برق، گاز و کالا، تولید مواد غذایی و توریسم (هتل‌سازی و...) فعالیت می‌کند. این شرکت در طول ۴۲ سال فعالیت خود فقط در تأسیس ۳۲۳۰ مگاوات نیروگاه حرارتی مشارکت داشته که تمامی آن مربوط به پروژه‌های اجرا شده در ایران است. همچنین این شرکت مالکیت ۱۰۰ درصدی ۱۷۷ مگاوات نیروگاه در ترکیه، ایتالیا و بلغارستان، مالکیت ۶۰ درصدی ۸۶۵ مگاوات و مالکیت ۳۳ درصدی ۹۹۳ مگاوات نیروگاه را در ترکیه دارد. بررسی‌های انجام شده در مورد پروژه‌های ایرانی شرکت یونیت اینترنشنال نشان می‌دهد این شرکت در این پروژه‌ها مدیریت پیمان و خرید تجهیزات را عهده‌دار بوده که آن را به نحو مناسبی انجام داده است، با این حال مراحل اصلی مهندسی و احداث که نیاز به ظرفیت‌های فنی، مالی، نیروی انسانی و مدیریتی، لجستیک و ... بالایی دارند، توسط شرکت‌های دیگری اجرا شده است. شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی، اطلاعاتی را درباره سابقه این شرکت ارائه کرده است که تفاوت‌هایی را با اطلاعات موجود در آمار رسمی وزارت نیرو و همچنین سایت رسمی آن شرکت دارد. در جدول ۱ به این تفاوت‌ها اشاره شده است.

۱. قیمت خرید تضمینی هر کیلووات ساعت ۷۷ تومان بر پایه سال ۱۳۹۴ (مورد اشاره در مصوبه شورای اقتصاد) و با فرض ضریب بهره‌برداری ۹۰ درصد و ظرفیت عملی ۴۰۰۰ مگاواتی برای نیروگاه‌های این شرکت در دوره خرید تضمینی است.

2. <http://www.unit.com.tr/>

3. Unal Aysal



جدول ۱. مقایسه اطلاعات ارائه شده شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی و آمار رسمی وزارت نیرو درباره پروژه‌های ایرانی شرکت یونیت اینترنشنال

ردیف	نام نیروگاه	ظرفیت (مگاوات)	سال بهره‌برداری	اطلاعات ارائه شده در آمار رسمی وزارت نیرو	ادعای شرکت تولید برق حرارتی
۱	نیروگاه گازی رودشور	۸۰۰	۱۳۸۵-۱۳۸۶	ساخت نیروگاه توسط شرکت زمینس	احداث نیروگاه به روش BOO توسط شرکت یونیت اینترنشنال
۲	بخش گاز نیروگاه منتظر قائم	۷۰۰	۱۳۷۱	ساخت نیروگاه توسط شرکت جان براون	تأمین تجهیزات و ساخت و ساز نیروگاه توسط شرکت یونیت اینترنشنال
۳	بخش گاز نیروگاه شهید رجایی	۷۴۰	۱۳۷۳	ساخت نیروگاه توسط شرکت جان براون	تأمین تجهیزات و ساخت و ساز نیروگاه توسط شرکت یونیت اینترنشنال
۴	بخش گاز نیروگاه فارس	۷۴۰	۱۳۷۴-۱۳۷۷	ساخت نیروگاه توسط شرکت جان براون	تأمین تجهیزات و ساخت و ساز نیروگاه توسط شرکت یونیت اینترنشنال
۵	بخش گاز نیروگاه شریعتی	۲۵۰	۱۳۷۳	ساخت نیروگاه توسط شرکت جان براون	تأمین تجهیزات و ساخت و ساز نیروگاه توسط شرکت یونیت اینترنشنال

مأخذ: وزارت نیرو، شرکت توانیر، «آمار تفصیلی صنعت برق ایران، تولید نیروی برق»، ۱۳۹۴.

نکته قابل مهم و قابل تأمل در این موضوع ارائه اطلاعات نادرست توسط شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی و سایت شرکت یونیت اینترنشنال درباره ذکر هر سه فاز نیروگاه رودشور در سوابق این شرکت است، این در حالی است که تنها فاز یک نیروگاه رودشور کامل شده و به بهره‌برداری رسیده است. نکته قابل توجه دیگر، ادعای سایت شرکت یونیت اینترنشنال درباره BOO خواندن کلیه پروژه‌های اجرا شده از سوی آن شرکت در ایران است در حالی که بجز نیروگاه رودشور، در سایر موارد این موضوع با واقعیات پروژه و پیمانکاری آن شرکت در آنها و تداعی مالکیت آن بر تأسیسات مزبور منافات دارد.

بر اساس ادعای مطرح شده توسط شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی، شرکت یونیت اینترنشنال، تأمین تجهیزات و ساخت و ساز بخش گاز چهار نیروگاه منتظر قائم، شهید رجایی، فارس و شریعتی را برعهده داشته است در حالی که طبق آمار رسمی وزارت نیرو کار ساخت این نیروگاه‌ها توسط شرکت جان براون صورت پذیرفته است. بر این اساس و با توجه به سوابق شرکت یونیت اینترنشنال و حوزه‌های کاری آن، به نظر می‌آید شرکت یونیت به‌عنوان هم‌هنگ‌کننده (مدیریت پیمان) کار خرید و تأمین تجهیزات را از شرکت‌های خارجی در این نیروگاه‌ها انجام داده و از میان فرآیندهای اصلی پیمانکاری، یعنی مهندسی، تأمین تجهیزات و احداث (EPC<sup>۱</sup>) نقشی در فرآیندهای

مهندسی (E) و ساخت نیروگاه (C) نداشته و براساس توان فنی و ماهیت شرکت، بیشتر بر بازاریابی پروژه و تأمین تجهیزات متمرکز بوده است. در این راستا نکات زیر قابل بیان است:

الف) حضور این شرکت ترکیه‌ای در حالی است که فضای ایجاد شده پس از برجام، امکان تعامل مستقیم با شرکت‌های معتبر سازنده نیروگاه برای سرمایه‌گذاری و انتقال فناوری در کشور را فراهم کرده است.

ب) واگذاری تأمین مالی و احداث نزدیک به ۵۰۰۰ مگاوات نیروگاه سیکل ترکیبی به شرکت یونیت اینترنشنال که در عمر ۴۲ ساله خود فقط تجربه مشارکت در ۳۲۳۰ مگاوات نیروگاه حرارتی داشته و عمدتاً کار مدیریت پیمان و خرید تجهیزات (و نه مهندسی، ساخت تجهیزات، ساخت نیروگاه و مالکیت فناوری) را انجام داده است، در قالب یک قرارداد و بدون برگزاری مناقصه جای تأمل دارد.

ج) سوابق شرکت یونیت اینترنشنال نشان می‌دهد این شرکت روابط محکمی با شرکت‌های خارجی دارد و این موضوع، احتمال عدم استفاده آن از توانمندی‌های داخلی کشور را افزایش می‌دهد. به‌عنوان نمونه با وجود اینکه در ایران شرکت‌های مشاوره‌ای توانمند در سطوح جهانی در زمینه ساخت و بهره‌برداری نیروگاه امر تهیه طرح و مشاوره بسیاری از پروژه و طرح‌های خارجی از جمله در کشورهای سوریه، عراق، سریلانکا و عمان را عهده‌دار بوده‌اند، شرکت یونیت اینترنشنال تهیه طرح نیروگاه رودشور را به مهندسی مشاور ترک واگذار کرد.<sup>۱</sup>

## ۲. بررسی جنبه‌های اقتصادی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال

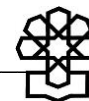
یکی از ابعاد مهم همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال، ابعاد اقتصادی آن است که در این قسمت از گزارش به آن پرداخته شده است. وجود تفاوت در قراردادهای وزارت نیرو با شرکت‌های داخلی و قرارداد این شرکت اهمیت این موضوع را دوچندان می‌کند.

### ۲-۱. ضرورت برگزاری مناقصه برای واگذاری این پروژه

در اکثر کشورهای دنیا که دولت اقدام به خرید تضمینی برق از سرمایه‌گذار در دوره‌ای مشخص می‌کند، برای انتخاب بهترین پیشنهاد سرمایه‌گذاری که کمترین هزینه را در بالاترین کیفیت محقق کند از ایجاد رقابت شفاف و عادلانه در بستر مناقصه استفاده می‌شود. در تاریخ این موضوع در جهان، واگذاری تأسیس نزدیک به ۵۰۰۰ مگاوات نیروگاه در قالب یک قرارداد به بخش خصوصی، کم‌سابقه و بی‌سابقه است. در این شرایط واگذاری این ظرفیت بالای نیروگاهی به شرکت یونیت اینترنشنال در

۱. سوابق نیروگاه رودشور در شرکت توانیر.





کشور ایران، در فضای غیررقابتی و بدون برگزاری مناقصه و صرفاً بر مبنای مذاکرات طرفین در حال نهایی شدن است. با توجه به تعهدات مالی قابل توجه دولت نسبت به شرکت خارجی در این قرارداد و ظرفیت بالای نیروگاهی واگذار شده، ضروری است در واگذاری این پروژه در فضای غیررقابتی تجدیدنظر صورت گیرد و به منظور انتخاب گزینه بهینه با حضور شرکت‌های معتبر داخلی و خارجی مناقصه شفاف و عادلانه برگزار شود. لازم به تأکید است اعلام آمادگی شرکت‌های داخلی برای اجرای این پروژه با شرایط مشابه و تأکید اصول اقتصاد مقاومتی بر حمایت از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی ضرورت این موضوع را دو چندان می‌کند.

## ۲-۲. اعطای تضمین ویژه پرداخت پول برق در دوره خرید تضمینی

بر اساس قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی (مصوب ۱۳۸۰) و ماده (۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آیین‌نامه اجرایی آن، در قراردادهای سرمایه‌گذاری خارجی وزارت امور اقتصادی و دارایی، نسبت به تضمین پرداخت تعهدات قراردادی شرکت دولتی ایرانی طرف قرارداد (که نهایتاً کالا و خدمات آنها الزاماً می‌بایست توسط دولت خریداری شود) اقدام می‌نماید. لذا از آنجا که سرمایه‌گذاری شرکت یونیت اینترنشنال، سرمایه‌گذاری خارجی به‌شمار می‌رود، علاوه بر ضمانت شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز به نمایندگی از دولت پرداخت پول برق این شرکت را تضمین می‌کند.<sup>۱</sup> وجود چنین تضمینی باعث می‌شود در صورتی که شرکت دولتی ذیل وزارت نیرو نتواند به تعهدات مالی خود در قرارداد عمل کند، وزارت امور اقتصادی و دارایی با اختیارات قانونی خود و در صورت لزوم با استفاده از منابع بانک مرکزی، مطالبات سرمایه‌گذار خارجی را پرداخت کند. این تضمین یکی از معتبرترین ضمانت‌های دولت جمهوری اسلامی ایران به‌شمار می‌رود که پشتوانه آن، اموال دولت جمهوری اسلامی ایران در داخل و خارج کشور است و به پشتوانه آن می‌توان از بانک‌های بین‌المللی وام‌های ارزی دریافت کرد.

اعطای این ضمانت به سرمایه‌گذار خارجی در حالی است که سرمایه‌گذاران داخلی، تنها از تضمین شرکت دولتی ذیل وزارت نیرو (شرکت توانیر و یا شرکت تولید برق حرارتی) برخوردار هستند و وزارت امور اقتصادی و دارایی تعهدی نسبت به بدهی آنها ندارد. در این شرایط با توجه به مشکل اقتصاد صنعت برق و ناتوانی وزارت نیرو در جذب منابع، بخش قابل توجهی از مطالبات شرکت‌های تولیدکننده برق پرداخت نشده و مطالبات آنها هم‌اکنون به بیش از ۱۲۰۰۰ میلیارد تومان رسیده است. این امر موجب شده است که شرکت‌های داخلی در زمینه تأمین مالی تضعیف شوند و توانایی آنها برای سرمایه‌گذاری جدید در حوزه نیروگاهی کاهش یابد. سرمایه‌گذاران داخلی اعلام آمادگی کرده‌اند که در صورت ارائه تضمین مشابه به آنها توسط دولت، آنها نیز توانایی و تمایل لازم را برای تأمین مالی

۱. ضمانت پرداخت حاکمیتی (Sovereign Payment Guarantee).

پروژه‌های نیروگاه‌سازی با استفاده از منابع خارجی را خواهد داشت. به‌عنوان نمونه برای احداث نیروگاه جنوب اصفهان در قالب قرارداد ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) تضمین وزارت امور اقتصادی و دارایی در اختیار شرکت سرمایه‌گذار داخلی نیروگاه قرار گرفت و این شرکت توانست با استفاده از این تضمین سرمایه لازم را از منابع مالی خارجی تأمین کند.

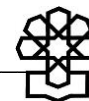
اعطای تضمین وزارت امور اقتصادی و دارایی به شرکت خارجی و محروم شدن شرکت‌های داخلی از این تضمین، مصداق بارز ایجاد تبعیض بین شرکت‌های داخلی و خارجی به‌شمار می‌رود و اصلاح آن به‌صورت کلی نیاز به اصلاح قوانین مربوطه دارد. با این وجود، قوانین فعلی (ماده ۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و دستورالعمل آن) بر اولویت سرمایه‌گذار ایرانی - که دارای سرمایه با منشأ خارجی است - بر سرمایه‌گذار خارجی در اعطای این تضمین صراحتاً تأکید دارند. بنابراین در شرایط موجود نیز ضروری است این تضمین در اختیار شرکت‌های داخلی واجد شرایط قرار گیرد. لازم به تأکید است که واگذاری حتی یک مگاوات نیروگاه در شرایط نابرابر به شرکت‌های خارجی، تضعیف توان داخلی بوده و برخلاف منافع ملی کشور و اصول اقتصاد مقاومتی ارزیابی می‌شود.

### ۲-۳. دوره طولانی‌تر خرید تضمینی برق

طبق دستورالعمل بند «و» ماده (۱۳۳) قانون برنامه پنجم توسعه و اصلاحیه آن (مصوبه شماره ۳۹۴۵۵ شورای اقتصاد مورخ ۱۳۹۳/۴/۱۴) طول دوره قرارداد تبدیل انرژی با سرمایه‌گذاران تولیدکننده برق حداکثر معادل ۵ سال و غیرقابل تمدید خواهد بود. این درحالی است که بنابر درخواست وزارت نیرو و موافقت شورای اقتصاد (مصوبه شماره ۵۷۷۴۷۲ مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۱) خرید برق در قالب قرارداد ساخت، مالکیت و بهره‌برداری (BOO) برای قرارداد شرکت یونیت اینترنشنال حداکثر به مدت ۶ سال تعیین شده است. اضافه شدن یک سال به طول دوره خرید تضمینی برق نسبت به قراردادهای متداول با شرکت‌های داخلی می‌تواند موجب ایجاد تبعیض به نفع شرکت یونیت اینترنشنال شود.

### ۲-۴. قیمت پایین‌تر خرید تضمینی برق

یکی از موضوعاتی که درباره قرارداد شرکت یونیت اینترنشنال توسط مسئولان وزارت نیرو بیان می‌شود، پایین‌تر بودن نرخ خرید تضمینی برق آن نسبت به شرکت‌های داخلی است. برای بررسی این موضوع لازم است به اصلاحیه دستورالعمل بند «و» ماده (۱۳۳) قانون برنامه پنجم توسعه (مصوبه شماره ۳۹۴۵۵ شورای اقتصاد مورخ ۱۳۹۳/۴/۱۴) رجوع کرد. براساس این مصوبه نرخ خرید برق



(تبدیل انرژی) در سال ۱۳۹۳ در نیروگاه‌های حرارتی با راندمان ۵۰ درصد معادل ۷۰۰ ریال به‌ازای هر کیلووات ساعت تعیین شده است و در صورتی که راندمان کمتر یا بیشتر از ۵۰ درصد باشد به همان نسبت نرخ مذکور تغییر می‌یابد. همچنین براساس مصوبه مذکور این نرخ در سال‌های بعد طبق فرمول زیر تعدیل می‌شود:

$$\text{ضریب تبدیل نرخهای مندرج در قراردادهای بلندمدت} = \left( \frac{\text{شاخص قیمت خرده فروشی در ابتدای سال پرداخت}}{\text{شاخص قیمت خرده فروشی در ابتدای سال عقد قرارداد}} \right)^{۰.۳} \times \left( \frac{\text{متوسط نرخ رسمی تسعیر ارز (یورو) در یکساله قبل از سال پرداخت}}{\text{متوسط نرخ رسمی تسعیر ارز (یورو) در یکساله قبل از زمان عقد قرارداد}} \right)^{۰.۷}$$

بر این اساس هزینه تبدیل انرژی در دوره خرید تضمینی برای نیروگاه‌های داخلی با بازده ۵۰ درصد در سال ۱۳۹۴، ۸۱۰ ریال و برای نیروگاه‌های با بازده ۵۸ درصد، ۹۴۰ ریال خواهد بود. این درحالی است که طبق مصوبه شماره ۲۱۶۸۰۲ (مورخ ۱۳۹۴/۸/۲۰) شورای اقتصاد، هزینه تبدیل انرژی برای شرکت یونیت اینترنشنال در دوره خرید تضمینی معادل ۷۷۰ ریال بر پایه سال ۱۳۹۴ در نظر گرفته شده که کمتر از قیمت خرید تضمینی برق (هزینه تبدیل انرژی) از شرکت‌های داخلی است. البته در این مورد باید دقت داشت که قیمت پایین‌تر خرید برق به تنهایی یک عامل مثبت در ارزیابی این قرارداد تلقی نمی‌شود و برای مقایسه در این زمینه لازم است عوامل متعددی از جمله طولانی‌تر بودن دوره خرید تضمینی برق، حجم بالای نیروگاه‌های واگذار شده، میزان نرخ تسعیر ارز، برخورداری از معافیت‌های مالیاتی و واگذاری مالکیت نیروگاه به شرکت خارجی را در نظر گرفت و با توجه به آنها مقایسه صحیح صورت پذیرد.

## ۲-۵. ابهام در نرخ تسعیر ارز

براساس اعلام مسئولین شرکت تولید برق حرارتی، قرارداد شرکت یونیت اینترنشنال به‌صورت ریالی است. اگر ضریب بهره‌برداری از ۵۰۰۰ مگاوات نیروگاه در دوره خرید تضمینی ۹۰ درصد و ظرفیت عملی آن ۴۰۰۰ مگاوات در نظر گرفته شود، سالیانه نزدیک به ۳۲ میلیارد کیلووات ساعت برق توسط این شرکت تولید می‌شود. با توجه به اینکه نرخ خرید برق از این شرکت به‌ازای هر کیلووات ساعت ۷۷۰ ریال در نظر گرفته شده است، لازم است سالیانه نزدیک به ۲۴ هزار میلیارد ریال هزینه تبدیل انرژی<sup>۱</sup> به این شرکت پرداخت شود. تعیین معادل دلاری این مبلغ بستگی به نرخ تبدیل ارز به ریال دارد که در جدول ۲ بررسی شده است.

۱. این مبلغ برپایه سال ۱۳۹۴ می‌باشد و با توجه به ضریب تعدیل تعریف شده سالیانه افزایش می‌یابد.

## جدول ۲. مقایسه تأثیر نرخ تبدیل ارز در درآمد پروژه

ارز آزاد	ارز رسمی	عنوان
۳۴۵۰۱	۲۹۵۸۰	میانگین نرخ دلار در سال ۱۳۹۴ (ریال) <sup>۱</sup>
۲/۲۳	۲/۶۰	معادل دلاری هزینه تبدیل انرژی در دوره خرید تضمینی (سنت دلار)
۷۰۰	۸۲۰	درآمد سالیانه شرکت یونیت از محل فروش برق در دوره خرید تضمینی (میلیون دلار)
۴۲۰۰	۴۹۰۰	درآمد شرکت یونیت از محل فروش برق در دوره ۶ساله خرید تضمینی (میلیون دلار)

مأخذ: بانک مرکزی و محاسبات تحقیق

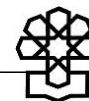
همان‌طور که ملاحظه می‌شود نرخ تسعیر ارز اثر قابل توجهی در تعیین معادل ارزی درآمد طرح (قبل از احتساب هزینه‌ها) دارد و از این منظر می‌تواند اثر قابل توجهی در ارزیابی اقتصادی طرح داشته باشد. بنابراین لازم است مبنای نرخ تسعیر ارز در این قرارداد به‌صورت شفاف و با در نظر گرفتن شرایط مختلف تعیین شود.

با توجه به اینکه قرارداد وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال از نوع ساخت، مالکیت و بهره‌برداری است، این شرکت مالک نیروگاه‌ها خواهد بود و در صورت عدم پیش‌بینی شرایط لازم می‌تواند در پایان سال ششم آنها را در ایران به فروش برساند و درآمد حاصل از فروش را از کشور خارج کند. با توجه به ارزش بالای نیروگاه‌ها در پایان سال ششم، ضروری است مسئولان اقتصادی ذیربط (بانک مرکزی و سازمان سرمایه‌گذاری خارجی) آثار ارائه تعهد دولتی نسبت به تأمین ارز برای سرمایه‌گذار خارجی در این مورد را به‌دقت مورد بررسی قرار دهند و تا حد ممکن از ایجاد تعهدات ارزی غیرضرور برای کشور در آینده جلوگیری نمایند.

## ۲-۶. تأثیر این قرارداد بر اقتصاد صنعت برق

با توجه به محاسبات بخش قبل، در برابر ۳ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در این پروژه، لازم است در ۶ سال اول دوره بهره‌برداری نزدیک به ۱۵ هزار میلیارد ریال بر پایه سال ۱۳۹۴ (معادل ۴/۹ میلیارد دلار به نرخ ارز رسمی و ۴/۲ میلیارد دلار به نرخ ارز آزاد) هزینه تبدیل انرژی به این شرکت پرداخت شود. براساس ماده (۶) قانون «الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» (مصوب ۱۳۸۴) و دستورالعمل آن و با توجه به بین‌المللی بودن تعهدات دولت در این قرارداد، پرداخت بدهی شرکت خارجی از منابع مالی شرکت دولتی طرف قرارداد در اولویت قرار می‌گیرد. به‌عبارت دیگر پس از پرداخت تمام پول برق شرکت خارجی، منابع مالی باقیمانده بین شرکت‌های داخلی توزیع خواهد شد. در این شرایط اگر وزارت نیرو با کمبود منابع مواجه باشد درحالی که طلب شرکت خارجی کاملاً

۱. براساس آمار بانک مرکزی.



پرداخت می‌شود، طلب شرکت‌های داخلی افزایش خواهد داشت و موجب بحرانی‌تر شدن وضعیت اقتصادی این وزارتخانه و تضعیف شرکت‌های داخلی تولیدکننده برق خواهد شد.

## ۲-۷. ابهام در اعطای مجوز صادرات برق به شرکت یونیت اینترنشنال و قیمت گاز تحویلی آن

طبق بند «ه» ماده (۱۳۳) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه، وزارت نیرو موظف شده است «حسب درخواست نسبت به صدور مجوز صادرات و عبور (ترانزیت) برق از نیروگاه‌های با سوخت غیرپارانه‌ای متعلق به بخش‌های خصوصی و تعاونی اقدام نماید». همچنین طبق بند «ز» این ماده «چنانچه بخش خصوصی با سرمایه خود تلفات انرژی برق را در شبکه انتقال و توزیع کاهش دهد، وزارت نیرو موظف است نسبت به خرید انرژی بازیافت شده با قیمت و شرایط در دوره زمانی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد اقدام و یا مجوز صادرات به همان میزان را صادر نماید». به‌منظور اجرای این دو بند وزارت نیرو «دستورالعمل تعیین شرایط و روش صادرات برق» را تدوین و در تاریخ ۱۳۹۲/۵/۵ ابلاغ کرد. با این وجود وزارت نیرو تاکنون مجوز صادرات را برای هیچ‌یک از شرکت‌های داخلی یا خارجی صادر نکرده است. این درحالی است که در مورد اعطای مجوز صادرات برق به شرکت ترکیه‌ای یونیت اینترنشنال ابهام جدی وجود دارد. شواهد متعددی وجود دارد که احتمال اعطای این مجوز به شرکت یونیت اینترنشنال را تقویت می‌کند:

### الف) پیش‌بینی شرایط صادرات برق برای شرکت یونیت اینترنشنال در مصوبه شورای

اقتصاد؛ بنا به درخواست وزارت نیرو در مصوبه شماره ۲۱۶۸۰۲ شورای اقتصاد (مورخ ۱۳۹۴/۸/۲۰) شرایط صادرات برق برای شرکت یونیت اینترنشنال (بدون برگزاری مزایده) فراهم شده است. این درخواست وزارت نیرو احتمال اعطای مجوز صادرات برق به شرکت یونیت اینترنشنال را افزایش می‌دهد.

### ب) اظهارنظرهای مدیرعامل شرکت یونیت اینترنشنال و مسئولین وزارت نیرو درباره

قرارداد؛ همزمان با امضای تفاهمنامه، آقای فلاحیان، معاون برق و انرژی وزیر نیرو از برنامه‌ریزی برای افزایش صادرات برق ایران به ترکیه از ۳۵۰ مگاوات فعلی به ۱۲۰۰ مگاوات تا ۱/۵ سال آینده و به ۳۰۰۰ مگاوات پس از آن خبر داده است.<sup>۱</sup> همچنین مدیرعامل شرکت یونیت اینترنشنال (اونال آیسال) ضمن تأکید بر دریافت گاز از ایران به مدت ۲۰ سال، به امکان صادرات برق تولیدی و یا فروش آن در بازار آزاد اشاره کرده است.<sup>۲</sup>

1. hurriyetdailynews. Com /turkish -companies -to -build- power- plants- in- iran- for- 3- billion - .aspx? pageID =238&nID=99879&NewsCatID=348

2. ntv. com. tr /ekonomi /unal- aysalin- sirketinden- irana- 4-2- milyar- dolar- yatirim, 5m9NKYpKgEWkg6hhThY3fQ

ج) ساخت‌گاه‌های در نظر گرفته شده برای پروژه؛ براساس موافقت اصولی، ساخت‌گاه‌های در نظر گرفته شده در این طرح به شرح زیر تعیین شده است:

جدول ۳. ساخت‌گاه‌های در نظر گرفته شده برای قرارداد شرکت یونیت

ردیف	ساخت‌گاه	ظرفیت نیروگاه (مگاوات)
۱	اهواز	۱۲۰۰
۲	مهران	۴۵۰
۳	بناب (سهند)	۸۸۰
۴	زاهدان	۸۸۰
۵	ساوه	۱۲۰۰

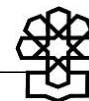
مأخذ: موافقت اصولی صادر شده برای قرارداد توسط شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی.

بررسی جدول فوق نشان می‌دهد که عمده ساخت‌گاه‌های در نظر گرفته شده در این پروژه نزدیک مرزهای کشور قرار دارد و این موضوع احتمال اعطای مجوز صادرات برق به شرکت یونیت اینترنشنال را تقویت می‌کند.

درباره احتمال اعطای مجوز صادرات برق به شرکت یونیت اینترنشنال از جنبه اقتصادی دو نکته حائز اهمیت وجود دارد که عبارتند از:

۱. وقوع رقابت مخرب بین صادرات برق و گاز ایران به ترکیه؛ قرارداد بلندمدت صادرات گاز ایران به ترکیه، اهمیت مجوز صادرات برق به ترکیه را دو چندان می‌کند. مسئولان کشور ترکیه به دنبال دریافت تخفیف در قیمت گاز صادراتی ایران به ترکیه بوده‌اند و به دلیل قبول نکردن شرایط مورد نظر ایران، وزارت نفت با اعطای تخفیف قیمت گاز موافقت نکرده است. از آنجا که تبدیل گاز به برق و صادرات برق یکی از روش‌های صادرات گاز به‌شمار می‌رود، با اعطای گاز ارزان به شرکت یونیت اینترنشنال برای صادرات برق، عملاً به صورت غیرمستقیم گاز ارزان به ترکیه صادر خواهد شد و این بدین معناست که اقتصاد ایران به اقتصاد کشور ترکیه یارانه پرداخت خواهد کرد. باید دقت شود که این قرارداد نباید با ایجاد رقابت مخرب بین صادرات برق و صادرات گاز، فروش گاز کشور به ترکیه را دچار تزلزل نماید.

۲. یارانه گاز برای صادرات برق؛ در صورت صدور مجوز صادرات برق، قیمت سوخت تحویلی به نیروگاه برای صادرات برق اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. در مصوبه شورای اقتصاد در این باره آمده است: «در صورت صادرات برق توسط شرکت سرمایه‌گذار خارجی) قیمت فروش گاز برای تولید و صادرات برق توسط شرکت سرمایه‌گذار خارجی، معادل قیمت گاز غیریارانه‌ای محاسبه می‌شود». این مصوبه در مورد قیمت گاز مورد نیاز برای صادرات برق صرفاً به عبارت «غیریارانه‌ای» اکتفا کرده و این عبارت مبهم است.



این در صورتی است که با توجه به اهمیت این موضوع، ضروری بود مصداق و یا معیارهای قیمت غیریارانه‌ای در مصوبه تعیین شود. با توجه به اینکه ترکیه بخشی از گاز وارداتی از ایران را برای تولید برق استفاده می‌کند، لازم است که قیمت غیریارانه‌ای گاز تفاوت معناداری با قیمت گاز صادراتی به ترکیه نداشته باشد. در این صورت قیمت‌های پایین‌تر از قیمت گاز صادراتی به ترکیه یا قیمت گاز تحویلی به پتروشیمی‌های گازی می‌تواند قیمت یارانه‌ای محسوب شود.

به‌منظور درک اهمیت قیمتگذاری گاز در سودآوری شرکت یونیت اینترنشنال می‌توان به ذکر مثالی در این زمینه پرداخت. به‌عنوان نمونه در صورت صادرات ۱۰۰۰ مگاوات برق به ترکیه توسط شرکت یونیت اینترنشنال (با فرض راندمان ۵۸ درصد) سالیانه ۱/۴ میلیارد مترمکعب گاز برای صادرات برق به این شرکت تحویل داده می‌شود. در این شرایط، اگر گاز تحویلی به قیمت خوراک پتروشیمی (۸/۵ سنت به ازای هر مترمکعب) در نظر گرفته شود، با توجه به اینکه قیمت گاز صادراتی به ترکیه نزدیک به ۲۰ سنت است (در قیمت‌های پایین نفت)، به ازای هر مترمکعب ۱۱/۵ سنت و در این صورت سالیانه نزدیک به ۱۵۰ میلیون دلار و در مجموع بیست سال ۳ میلیارد دلار یارانه به شرکت یونیت اینترنشنال تعلق می‌گیرد. این در صورتی است که با افزایش قیمت نفت، قیمت گاز صادراتی به ترکیه بالا می‌رود و در نتیجه یارانه اختصاص داده شده به این شرکت افزایش خواهد یافت. بر این اساس اعطای مجوز صادرات برق با قیمت خوراک گاز پتروشیمی باعث می‌شود درآمد بسیار قابل توجه و سود غیرمتعارفی نصیب این شرکت شود.

### ۳. بررسی جنبه‌های فنی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال

بعد فنی یکی از ابعاد مهم همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه است. براساس مصوبه شورای اقتصاد، در این پروژه قرار است از نیروگاه‌های با راندمان ۵۸ درصد و بالاتر استفاده شود که با بهره‌گیری از توربین‌های کلاس F و H محقق می‌شود، توربین‌هایی که فناوری آن هنوز به‌طور کامل در کشور وجود ندارد. در ادامه درباره ابعاد فنی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال نکاتی ارائه شده است:

#### ۳-۱. وضعیت استفاده از توانمندی فنی داخلی

شورای اقتصاد در مصوبه شماره ۲۱۶۸۰۲ مورخ ۱۳۹۴/۸/۲۰ به درخواست وزارت نیرو شرایط لازم برای سرمایه‌گذاری شرکت یونیت اینترنشنال را تعیین کرد. این شورا مجدداً بنا به درخواست وزارت نیرو در مصوبه شماره ۵۷۷۴۷۲ مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۱ بخشی از مصوبه قبلی خود را اصلاح کرد و با افزایش ظرفیت نیروگاه‌ها از ۳۵۲۰ مگاوات به ۵۰۰۰ مگاوات موافقت نمود، البته مشروط بر اینکه از تجهیزات اصلی مورد نیاز در این پروژه، معادل ۱۴۸۰ مگاوات توربین و ژنراتور (با رعایت کیفیت،

شرایط فنی مشابه و با قیمت رقابتی (حداکثر ده درصد بالاتر)) از سازندگان داخلی تأمین شود. بر این اساس برای ۳۰ درصد از دو تجهیز اصلی (توربین و ژنراتور) ضرورت استفاده از شرکت‌های داخلی در نظر گرفته شده است. هر چند در تطابق این مصوبه با قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم» ابهام وجود دارد،<sup>۱</sup> اما ذکر این موضوع در مصوبه دوم شورای اقتصاد می‌تواند گامی هر چند کوتاه اما رو به جلو در جهت استفاده از توانمندی فنی شرکت‌های داخلی ارزیابی شود و ضروری است این رویکرد بیش از پیش تقویت شود.

### ۳-۲. وضعیت انتقال فناوری

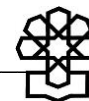
از آنجا که فناوری ساخت توربین‌های کلاس F و H به طور کامل در کشور وجود ندارد، استفاده از این قرارداد برای انتقال فناوری این توربین‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که محدود بودن بازار نیروگاهی کشور اهمیت آن را دو چندان می‌کند. زیرا برای انتقال فناوری از شرکت‌های خارجی و راه‌اندازی خط تولید در صنعت توربین‌سازی، لازم است تعداد سفارش بالایی در اختیار شرکت پذیرنده فناوری قرار گیرد. در این شرایط اگر بخش قابل توجهی از بازار نیروگاهی کشور بدون در نظر گرفتن سازوکار انتقال فناوری و در شرایط نابرابر در اختیار شرکت‌های خارجی قرار گیرد، فرصت انتقال فناوری از شرکت‌های داخلی سلب می‌شود و این شرکت‌ها به تدریج تضعیف شده و مضمحل می‌شوند. این در حالی است که تجربه موفق کشور در کسب دانش فنی و ساخت تجهیزات نیروگاهی طی دهه‌های گذشته - که با صرف هزینه‌های چند ده میلیارد دلاری از منابع کشور محقق شده - قابلیت رقابت کشور با سایر کشورهای دنیا را فراهم کرده و ارتقای این توانمندی نیازمند مدیریت هوشمندانه برای انتقال فناوری تولید تجهیزات از شرکت‌های خارجی است.

با توجه به اینکه شورای اقتصاد در مصوبات خود شرکت یونیت اینترنشنال را ملزم به انتقال فناوری نکرده است و این شرکت نیز خود صاحب فناوری نیروگاه‌سازی نیست، احتمال تحقق انتقال فناوری در این قرارداد پایین ارزیابی می‌شود.<sup>۲</sup> این در حالی است که با توجه به اهمیت انتقال فناوری توربین‌های کلاس F و پس از آن H و محدود بودن بازار نیروگاهی کشور ضروری است از تمام ظرفیت ۵۰۰۰ مگاوات توربین و ژنراتور برای انتقال فناوری استفاده شود. لازم به ذکر است حتی در صورت خرید تجهیزات از شرکت‌های داخلی تا سقف ۳۰ درصد (بند قبل)، این شرکت به همکاری با شرکت‌های داخلی در حوزه انتقال فناوری موظف نشده است.

۱. به این ابهام در بخش بعدی اشاره شده است.

۲. البته اظهار نظر قطعی درباره این موضوع منوط به ارائه اطلاعات جزئی‌تر از قرارداد وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال است.





### ۳-۳. میزان اولویت انعقاد این نوع قرارداد برای افزایش بازده نیروگاه‌های کشور

در قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه، قوانین بودجه سالیانه، قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی بر افزایش راندمان نیروگاه‌ها تأکید شده است. در بند «ز» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور و تبصره ذیل بند «ج» ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مقرر گردید برای تأمین بخشی از کمبود نیروی برق و کاهش قیمت تمام شده برق، مجموع هزینه‌های تبدیل انرژی، انتقال و توزیع و هزینه سوخت (با بازده حداقل ۳۸ درصد) نیروگاه‌های کشور و رعایت استانداردها، هر ساله حداقل یک درصد به بازده نیروگاه‌های کشور افزوده شود به طوری که تا پنج سال از زمان اجرای این قانون (سال ۱۳۹۳) به بازده چهل و پنج درصد برسد.<sup>۱</sup> با این وجود، بازده نیروگاه‌های کشور از ۳۶ درصد در سال ۱۳۸۸ به ۳۷/۴ درصد در سال ۱۳۹۴ رسیده است.<sup>۲</sup> این امر نشان می‌دهد که به صورت میانگین سالیانه ۰/۱۷۵ درصد به بازده نیروگاه‌های کشور افزوده شده و لذا فاصله زیادی با اهداف مدنظر به وجود آمده است.

علاوه بر افزایش ظرفیت تولید برق کشور، افزایش راندمان نیروگاه‌های کشور از طریق احداث واحدهای جدید سیکل ترکیبی با بازده بالای ۵۰ درصد نیز یکی از دلایل همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال عنوان می‌شود. این امر در حالی است که یکی از دلایل اصلی پایین بودن راندمان مجموع نیروگاه‌های کشور، تعداد زیاد نیروگاه‌های گازی موجود در شبکه برق است که ۴۳/۶ درصد کل نیروگاه‌های حرارتی کشور را با میانگین راندمان ۳۱/۲ درصد تشکیل می‌دهد. در این شرایط می‌توان با اضافه کردن واحد بخار به نیروگاه‌های گازی موجود و تبدیل آنها به نیروگاه‌های سیکل ترکیبی، بازده آنها را به میزان قابل توجهی افزایش داد و بدون مصرف گاز، ظرفیت تولید برق کشور را افزود. در صورتی که ۶۵ درصد از نیروگاه‌های گازی موجود به نیروگاه سیکل ترکیبی تبدیل شوند نزدیک به ۸ هزار مگاوات ظرفیت جدید به شبکه اضافه می‌شود و راندمان شبکه افزایش پیدا می‌کند.

### جدول ۴. بازده و سهم انواع نیروگاه‌های حرارتی کشور

ردیف	نوع نیروگاه حرارتی	ظرفیت نصب شده در کشور (مگاوات)	سهم از کل نیروگاه‌های حرارتی کشور (درصد)	میانگین بازده (درصد)
۱	گازی	۲۶۸۷۰	۴۳/۶	۳۱/۲
۲	سیکل ترکیبی	۱۸۴۹۴	۳۰/۰	۴۶/۱
۳	بخاری	۱۵۸۳۰	۲۵/۷	۳۵/۷
۴	دیزلی	۴۳۹	۰/۷	۳۳/۶
۵	کل حرارتی	۶۱۶۳۳	۱۰۰	۳۷/۴

مأخذ: وزارت نیرو، شرکت توانیر، آمار تفصیلی صنعت برق ایران، ۱۳۹۴.

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس، «گزارش با نمایندگان مردم در مجلس دهم، آشنایی با بخش انرژی (برق)».

۲. وزارت نیرو، شرکت توانیر، آمار تفصیلی صنعت برق کشور.

بر این اساس به‌منظور افزایش بازده نیروگاه‌های کشور، تبدیل واحدهای گازی به سیکل ترکیبی می‌تواند اولویت بالاتری نسبت به احداث نیروگاه‌های جدید با بازده بالا داشته باشد.

#### ۴. بررسی جنبه‌های حقوقی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال

قوانین و مقررات متعددی در حوزه‌های سرمایه‌گذاری خارجی و تولید برق بستر همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه را فراهم کرده است. با توجه به اینکه شورای اقتصاد درباره این همکاری مصوباتی داشته است، می‌توان این مصوبات را برای ارزیابی حقوقی ملاک عمل قرار داد. در ادامه برخی از الزامات و ابهام‌های حقوقی اشاره می‌شود.

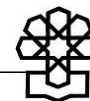
##### ۴-۱. اهمیت استفاده از مشاوران حقوقی خبره در انعقاد قرارداد

با توجه به ارزش ۳ میلیارد دلاری قرارداد وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه و تعهد دولت ایران به بازپرداخت نزدیک به ۴/۹ میلیارد دلار (با نرخ رسمی تسعیر ارز) در ۶ سال اول بهره‌برداری و پیچیدگی‌های فنی و حقوقی این نوع قرارداد، ضروری است در تدوین آن از مشاوران حقوقی خبره استفاده شود تا از خسارات احتمالی ناشی از اقامه دعوی در دادگاه‌های بین‌المللی پس از نهای شدن قرارداد پیشگیری شود. تجربه تلخ پرداخت غرامت در برخی از قراردادهای بین‌المللی، کم‌سابقه بودن انعقاد قرارداد تولید برق با یک شرکت خارجی در کشور و عمر کوتاه شرکت تولید برق حرارتی اهمیت این موضوع را دوچندان می‌کند.

##### ۴-۲. ابهام در مراعات قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای

##### کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم

همان‌طور که در بخش قبل اشاره شد در مجوز دوم شورای اقتصاد درباره قرارداد شرکت یونیت اینترنشنال با افزایش ظرفیت نیروگاه‌ها از ۳۵۲۰ مگاوات به ۵۰۰۰ مگاوات موافقت شده است مشروط بر اینکه از تجهیزات اصلی مورد نیاز در این پروژه، معادل ۱۴۸۰ مگاوات توربین و ژنراتور (با رعایت کیفیت، شرایط فنی مشابه و با قیمت رقابتی (حداکثر ده درصد بالاتر)) از سازندگان داخلی تأمین شود. بر این اساس برای ۳۰ درصد از دو تجهیز اصلی (توربین و ژنراتور) ضرورت استفاده از شرکت‌های داخلی در نظر گرفته شده است. لذا با احتساب دیگر هزینه‌های ساخت‌وساز و تأمین تجهیزات، ضرورت استفاده از بخش داخلی (حتی در صورت وجود تجهیزات مشابه داخلی) در کل پروژه کمتر از ۳۰ درصد در نظر گرفته شده است. این درحالی است که طبق ماده (۴) قانون حداکثر استفاده از توان



تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و...، دستگاه‌های دولتی موظفند در اجرای کلیه طرح‌ها و پروژه‌های خدماتی، ساخت، نصب و تأمین کالاهای، تجهیزات، لوازم و فرآورده‌ها به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که حداقل ۵۱ درصد هزینه هر طرح و پروژه (در صورت وجود مشابه داخلی) به صورت کار در داخل کشور باشد. لذا در مورد تطابق مصوبه شورای اقتصاد با قانون مذکور ابهام وجود دارد. توضیح آنکه مصوبه شورای اقتصاد محدوده زمانی خاصی را برای عقد قرارداد ذکر نکرده است و امکان دارد در زمان امضای قرارداد و یا ثبت سفارش تجهیزات توسط شرکت یونیت اینترنشنال، توانمندی داخلی در عرصه ساخت توربین‌های کلاس F و یا H و یا سایر تجهیزات مورد استفاده ایجاد شده باشد. همچنین از آنجا که قیمت هر واحد برق در دوره خرید تضمینی بیشتر از پرداختی مصرف‌کنندگان برق است و این مابه‌التفاوت قابل توجه از درآمدهای عمومی دولت تأمین می‌شود، به نظر می‌رسد در این طرح مانند طرح‌های تأمین مالی شده از محل بودجه عمومی، دولت مسئولیت دارد تا الزام قانونی حداکثر استفاده از توان داخل را از سرمایه‌گذار مطالبه نماید.

### ۳-۴. موقعیت انحصاری شرکت یونیت اینترنشنال

طبق بند «ج» ماده (۲) قانون حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی، این سرمایه‌گذاری باید به نحوی باشد که «متضمن اعطای امتیاز توسط دولت به سرمایه‌گذاران خارجی نباشد. منظور از امتیاز، حقوق ویژه‌ای است که سرمایه‌گذاران خارجی را در موقعیت انحصاری قرار دهد». بررسی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال نشان می‌دهد که هر یک از موارد زیر احتمال بروز موقعیت انحصاری برای این شرکت نسبت به شرکت‌های داخلی را تقویت می‌کند:

الف) همان‌طور که در بخش ۶-۲ اشاره شد بنا به درخواست وزارت نیرو در مصوبه شورای اقتصاد شرایط صادرات برق توسط شرکت یونیت اینترنشنال (بدون برگزاری مزایده) تعیین شده است. این در شرایطی است که با وجود تکلیف برنامه پنجم توسعه، تاکنون مجوز صادرات برق برای هیچ شرکت داخلی و یا خارجی (با وجود درخواست آنها) صادر نشده است و در صورت صدور این مجوز برای یونیت اینترنشنال، این شرکت تنها شرکتی است که مجوز صادرات برق را از وزارت نیرو دریافت کرده است. تا زمانی که مجوز صادرات برق برای سایر شرکت‌ها صادر نشده است، اعطای مجوز صادرات برق (در صورت تحقق) به شرکت یونیت اینترنشنال، جایگاه این شرکت را نسبت به دیگر رقبای داخلی و خارجی در موقعیتی انحصاری قرار می‌دهد لذا احتمال مغایرت آن با ماده قانونی مورد اشاره وجود دارد.

ب) در قرارداد مذکور، تضمین وزارت اقتصاد برای پرداخت پول برق به شرکت یونیت اینترنشنال داده می‌شود این درحالی است که این ضمانتنامه در اختیار سرمایه‌گذاران داخلی قرار نمی‌گیرد. ضمناً طبق ماده (۱) قانون حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی، استفاده از سرمایه با منشأ خارجی توسط

اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی مصداق سرمایه‌گذاری خارجی محسوب می‌شود و براساس ماده (۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، اولویت در واگذاری این ضمانت با سرمایه‌گذار ایرانی است اما با وجود درخواست سرمایه‌گذاران ایرانی واجد شرایط، این ضمانت در اختیار آنها قرار نگرفته است. بنابراین ضروری بود شرایط برای اعطای این ضمانتنامه به اشخاص ایرانی فوق‌الذکر فراهم شود. با توجه به این موارد اعطای تضمین وزارت اقتصاد به شرکت یونیت اینترنشنال امتیاز ویژه‌ای تلقی می‌شود که این شرکت را در موقعیت برتر قرار می‌دهد.

### ۵. فرصت‌های بازار سرمایه برای تأمین مالی ساخت نیروگاه در کشور

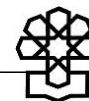
یکی از اصلی‌ترین دلایل وزارت نیرو به جذب سرمایه‌گذاری خارجی برای احداث نیروگاه در کشور، کمبود منابع مالی برای سرمایه‌گذاری بوده که در این راستا بر اخذ وام از صندوق توسعه ملی تأکید می‌شود و با توجه به محدودیت منابع این صندوق، ظرفیت سرمایه‌گذاری داخلی محدود انگاشته می‌شود. این درحالی است که وجود نقدینگی بیش از هزار هزار میلیارد تومانی در کشور ظرفیت بزرگی است که می‌تواند در خدمت صنعت برق کشور قرار گیرد. به این منظور لازم است که وزارت نیرو شناسایی و استفاده از سازوکارهای لازم برای هدایت بخشی از این میزان نقدینگی به سمت تولید برق را در اولویت قرار دهد. بازار سرمایه یکی از مهمترین بسترهای هدایت نقدینگی در کشور است که ابزارهای متعددی مانند صندوق پروژه و اوراق استصناع را برای این امر گسترش داده است. تاکنون صنایع مختلفی در کشور برای تأمین سرمایه اولیه و سرمایه در گردش از ابزارهای بازار سرمایه استفاده کرده‌اند که در جدول ۵ به تعدادی از آنها اشاره شده است.

### جدول ۵. وضعیت برخی از وزارتخانه‌ها و شرکت‌ها در استفاده از ظرفیت بازار سرمایه برای تأمین

#### منابع مالی

ردیف	سرمایه‌پذیر	موضوع تأمین مالی	نحوه تأمین مالی	زمان	میزان تأمین مالی (میلیارد تومان)
۱	وزارت نفت	توسعه میادین نفتی	اوراق مشارکت	اسفند ۱۳۹۴	۴۸۰۰
۲	شرکت صنعتی و معدنی توسعه ملی	ساخت ساختمان‌های صنعتی کارخانه کنسانتره و کارخانه گندله	اوراق استصناع	آذر ۱۳۹۴	۱۶۳
۳	شرکت پتروشیمی فارس	پیش‌فروش اوره گرانول	اوراق سلف موازی استاندارد	تیر ۱۳۹۵	۲۰۰
۴	شرکت توسعه نفت و گاز پرشیا	توسعه میدان نفتی یاران شمالی	اوراق مشارکت	فروردین ۱۳۹۳	۲۰۰

مأخذ: اخبار و اطلاعات رسمی مربوط به سازمان بورس.



یکی از مشکلات حضور در بازار سرمایه، نبود تضامین مطمئن برای پرداخت پول برق به سرمایه‌گذاران داخلی است. در صورتی که مشابه تضامین داده شده برای پرداخت پول برق به شرکت یونیت اینترنشنال در اختیار شرکت‌های داخلی قرار گیرد، امکان تأمین مالی داخلی پروژه‌های نیروگاه‌سازی کشور از جمله پروژه در نظر گرفته شده برای شرکت یونیت اینترنشنال میسر می‌شود. بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد جذابیت اقتصادی کافی در پروژه واگذار شده به شرکت یونیت اینترنشنال برای استفاده از سازوکارهای بازار سرمایه و تأمین مالی داخلی آن وجود دارد.

### جمع‌بندی و پیشنهاد

براساس پیش‌بینی‌های انجام شده توسط وزارت نیرو و مندرج در اسناد پشتیبان برنامه ششم توسعه، برای تأمین برق مورد نیاز کشور در طول این برنامه لازم است تا سال ۱۳۹۹ به‌طور متوسط سالیانه ۵۲۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید برق کشور افزوده شود. این درحالی است که به‌دلیل مشکلی که اقتصاد صنعت برق در اثر تفاوت بین هزینه تمام شده برق و هزینه دریافتی از مردم با آن مواجه شده و ناتوانی که در جذب منابع در این بخش به‌وجود آمده، روند توسعه ظرفیت نیروگاهی کشور در سال‌های اخیر کند شده است. در مقابل وزارت نیرو در رویکرد اخیر خود برای تأمین اهداف مدنظر به جذب سرمایه‌های خارجی روی آورده است که می‌تواند گامی روبه‌جلو و مؤثر در تأمین برق کشور باشد. البته نیل به هدف جذب سرمایه‌گذاری خارجی، الزامات و ملاحظات متعددی دارد که رعایت آنها ضروری است.

همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه برای احداث نیروگاه در کشور، از نظر سابقه فعالیت و صلاحیت شرکت یونیت اینترنشنال و ابعاد اقتصادی، فنی و حقوقی قابل بررسی است؛ از نظر سابقه و صلاحیت، شرکت یونیت اینترنشنال در طول عمر ۴۲ ساله خود، در تأسیس ۳۲۳۰ مگاوات نیروگاه حرارتی و عمدتاً به‌عنوان مدیریت پیمان و هماهنگ‌کننده پروژه (نه سرمایه‌گذار و یا مجری مهندسی، یا مجری احداث) مشارکت داشته است و مالکیت ۱۰۰ درصدی تنها ۱۷۷ مگاوات نیروگاه را دارد. لذا درحالی که امکان تعامل مستقیم با شرکت‌های معتبر سازنده نیروگاه وجود دارد، واگذاری مالکیت، تأمین مالی و تأسیس نزدیک به ۵۰۰۰ مگاوات نیروگاه در قالب یک قرارداد به این شرکت بدون برگزاری مناقصه جای تأمل دارد. وجود تبعیض بین شرکت‌های داخلی و شرکت یونیت اینترنشنال در اعطای تضمین وزارت اقتصاد برای پرداخت پول برق با وجود تأکید قانون بر اولویت سرمایه‌گذار ایرانی (که سرمایه با منشأ خارجی دارد)، دوره طولانی‌تر خرید تضمینی برق از این شرکت نسبت به شرکت‌های داخلی، تعهدات بالای دولت ایران به موجب این همکاری، ابهام در نرخ تسعیر ارز و احتمال اعطای مجوز صادرات برق - که منجر به موقعیت انحصاری شرکت یونیت اینترنشنال

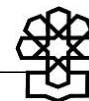
می‌شود- از مسائل اصلی اقتصادی این قرارداد است که باید مدنظر قرار گیرد. در بُعد فنی ابهام در تعیین سازوکار انتقال فناوری و در بُعد حقوقی ابهام در مراعات قانون‌های «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم» و «حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی» و ماده (۶) قانون «الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» قابل ذکر است. بر این اساس پیشنهاد می‌شود موارد زیر در رابطه با این قرارداد مورد پیگیری قرار گیرد:

۱. با توجه به ظرفیت بالای نیروگاهی و تعهدات قابل توجه دولت ایران در این قرارداد، ضروری است در انعقاد قرارداد با شرکت یونیت اینترنشنال در شرایط غیررقابتی تجدید نظر صورت گیرد و این پروژه بزرگ با برگزاری مناقصه عادلانه با حضور شرکت‌های داخلی و خارجی و شفاف و در فضای رقابتی واگذار شود تا حداقل هزینه را برای کشور داشته باشد و از هدررفت منابع ملی جلوگیری شود.

۲. وجود توانمندی داخلی در حوزه نیروگاه‌سازی، وابستگی طرح به منابع عمومی دولت و ضرورت تقویت آن در راستای اقتصاد مقاومتی ایجاب می‌کند که در این قرارداد و قراردادهای مشابه سازوکارهای لازم برای انتقال فناوری و استفاده حداکثری از توان داخلی در نظر گرفته شود. در این راستا پیشنهاد می‌شود گسترش همکاری با شرکت‌های معتبر و طراز اول نیروگاه‌ساز دنیا با هدف انتقال فناوری بیش از پیش تقویت شود.

۳. با توجه به ابعاد مهم فنی، اقتصادی و حقوقی، همکاری با شرکت یونیت اینترنشنال و ابهام‌های موجود در سوابق و صلاحیت این شرکت، لازم است توانمندی‌ها و ظرفیت‌های آن برای مالکیت، تأمین مالی و تأسیس این میزان نیروگاه به دقت مورد ارزیابی قرار گیرد و در صورت لزوم در تمام یا بخشی از احراز صلاحیت این شرکت بازنگری صورت پذیرد.

۴. گلوگاه رغبت شرکت خارجی به انعقاد این قرارداد، ضمانت ویژه دولت برای پرداخت پول برق آن است که به این سرمایه‌گذار داده می‌شود. بنابراین ضروری است به‌منظور حفظ و ارتقای توان داخلی و رفع تبعیض نسبت به آنها، این تضمین برای سرمایه‌گذاران داخلی نیز در نظر گرفته شود. تأکید قانون بر اولویت سرمایه‌گذار ایرانی (که سرمایه با منشأ خارجی دارد) در اعطای این تضمین، موانع قانونی اعطای آن به شرکت‌های داخلی واجد شرایط را رفع و اولویت‌دهی به شرکت‌های خارجی را در این موضوع نفی کرده است. لازم به تأکید است که واگذاری حتی یک مگاوات نیروگاه در شرایط نابرابر به شرکت‌های خارجی، تضعیف توان داخلی و برخلاف منافع ملی کشور و اصول اقتصاد مقاومتی ارزیابی می‌شود.



۵. با توجه به جذابیت اقتصادی طرح‌های این چینی و کاهش ریسک آنها با اعطای تضامین دولتی، پیشنهاد می‌شود برای تأمین مالی آنها با استفاده از منابع مردمی از سازوکارهای بازار سرمایه استفاده شود.

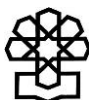
۶. با توجه به وجود ابهاماتی درباره تطابق مفاد قرارداد مذکور با قوانین و سیاست‌های کلان کشور لازم است که با مشارکت نهادهای نظارتی از جمله مجلس شورای اسلامی، دیوان محاسبات، سازمان بازرسی کل کشور و دیوان عدالت اداری، متن این قرارداد در صورت نهایی شدن و قبل از امضای قرارداد به دقت مورد بررسی قرار گیرد.

۷. پیش‌بینی شرایط صادرات برق توسط شرکت یونیت اینترنشنال در مصوبه شورای اقتصاد، اظهارنظرهای مسئولین وزارت نیرو و مدیر عامل این شرکت و موقعیت مکانی نیروگاه‌های در نظر گرفته شده در این پروژه، احتمال اعطای مجوز صادرات برق به این شرکت را تقویت می‌کند. در صورت اعطای این مجوز لازم است قیمت گاز تحویلی برای صادرات برق به نحوی تعیین شود که پایین‌تر از قیمت گاز صادراتی کشور به ترکیه نباشد و منجر به اعطای یارانه گازی به این شرکت و رقابت مخرب بین صادرات برق و گاز به ترکیه نشود.

۸. راهکار اساسی حل مشکلات اقتصادی وزارت نیرو، کاهش هزینه‌های غیرضرور در این وزارتخانه، اصلاح نظام تعرفه‌گذاری برق و کاهش تلفات شبکه برق در حد متوسط جهانی در کشور است و بدون حل این موارد، ایجاد تعهدات بین‌المللی نه تنها نمی‌تواند مشکلات پیش آمده در اقتصاد صنعت برق کشور را مرتفع کند، بلکه امکان دارد نسبت به وضعیت موجود شرایط نامناسب‌تری را در پی داشته باشد. انتظار می‌رود با اجرای مناسب موارد فوق، عرضه و تقاضای برق در داخل کشور به نحوی تغییر یابد که نیاز به مراجعه به سرمایه‌گذاری خارجی را تحت‌الشعاع قرار دهد. در پایان لازم به تأکید است که گزارش تفصیلی درباره این قرارداد پس از کسب اطلاعات لازم از نهادها و مراجع ذیربط تهیه خواهد شد.

## منابع و مآخذ

۱. اطلاعات ارائه شده توسط شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی درباره قرارداد شرکت یونیت اینترنشنال.
۲. سایت شرکت یونیت اینترنشنال به آدرس: [unit.com.tr](http://unit.com.tr)
۳. آمار تفصیلی صنعت برق ایران، توانیر.
۴. قانون حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی و دستورالعمل‌های مربوط به آن.
۵. قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور.
۶. ماده (۱۳۳) قانون برنامه پنجم توسعه و دستورالعمل‌های مربوط به آن.



مرکز پژوهش‌ها  
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۴۹۸۱

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی همکاری وزارت نیرو با شرکت یونیت اینترنشنال ترکیه برای ساخت نیروگاه در ایران و ضرورت بازنگری در آن (ویرایش اول)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین کنندگان: گروه کارشناسان

همکار: هاشم خوبی

مدیر مطالعه: فریدون اسعدی

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، هوشنگ محمدی، فرید دهقانی

متقاضی: سیدعلی ادیانی (نماینده مردم قائمشهر، سوادکوه، جویبار، سیمرغ و سوادکوه شمالی)

ویراستار تخصصی: \_\_\_\_\_

ویراستار ادبی: \_\_\_\_\_



واژه‌های کلیدی: \_\_\_\_\_

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۶/۷